

Klimaavtalen mellom jordbruket og regjeringen

Bjørn Gimming

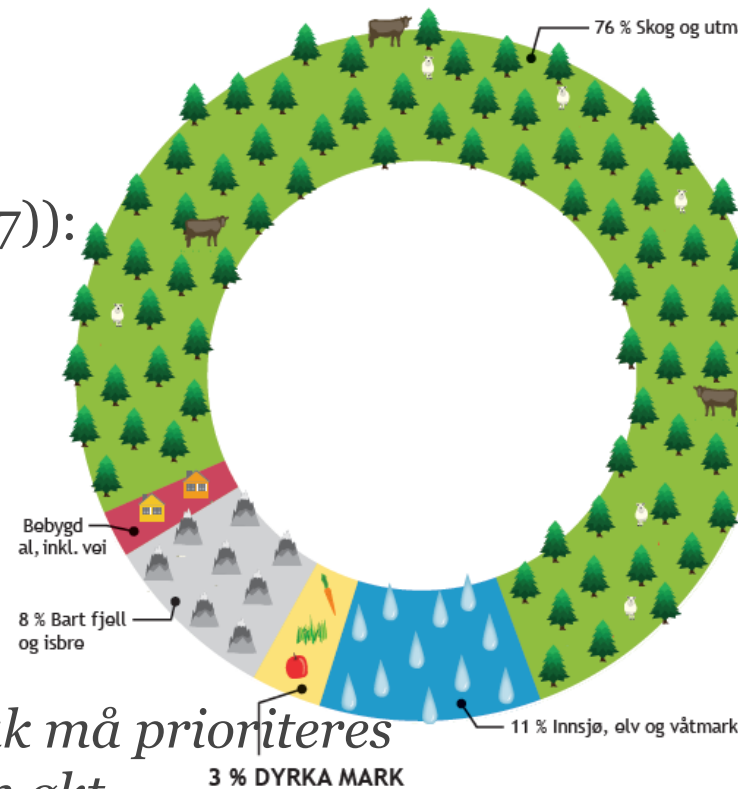
Nestleder i Norges Bondelag

Norsk matproduksjon har et bredt samfunnsoppdrag

Stortingets mål for norsk landbruk (St. meld. 11 (2016-2017)):

- Matsikkerhet og beredskap
- Landbruk over hele landet
- Økt verdiskaping
- Et bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser

"arbeidet med å redusere klimagassutslipp fra norsk jordbruk må prioriteres samtidig som målet om økt matproduksjon med intensjon om økt selvforsyning ligger fast."

Hva innebærer jordbrukets klimaavtale?

- Partene forpliktet til 5 mill. tonn CO₂-ekv. utslippskutt og økt opptak i jord fra 2021 til 2030
- Fastslår at Stortingets mål for norsk matproduksjon er overordnet ramme for avtalen
- Fastslår at fossile og biologiske utslipp kan ikke sidestilles
- Virkemidler skal vurderes underveis

Elvestuen med mål om drastiske klimagasskutt i Norge

Klima- og miljøminister Ola Elvestuen (V) vil kutte så drastisk i Norges klimagassutslipp at omtrent bare husdyr bidrar til utslipp i 2050.

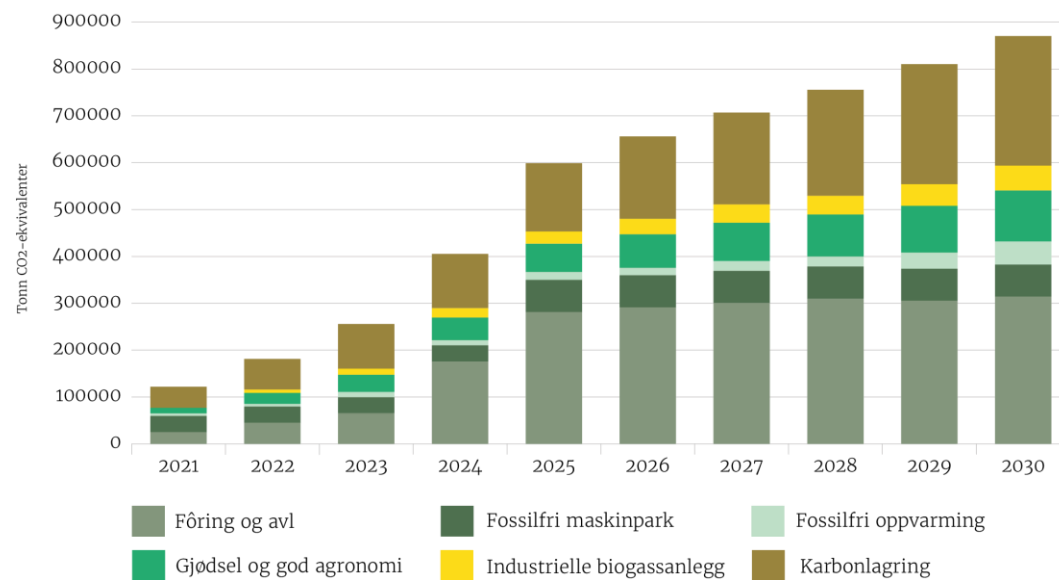
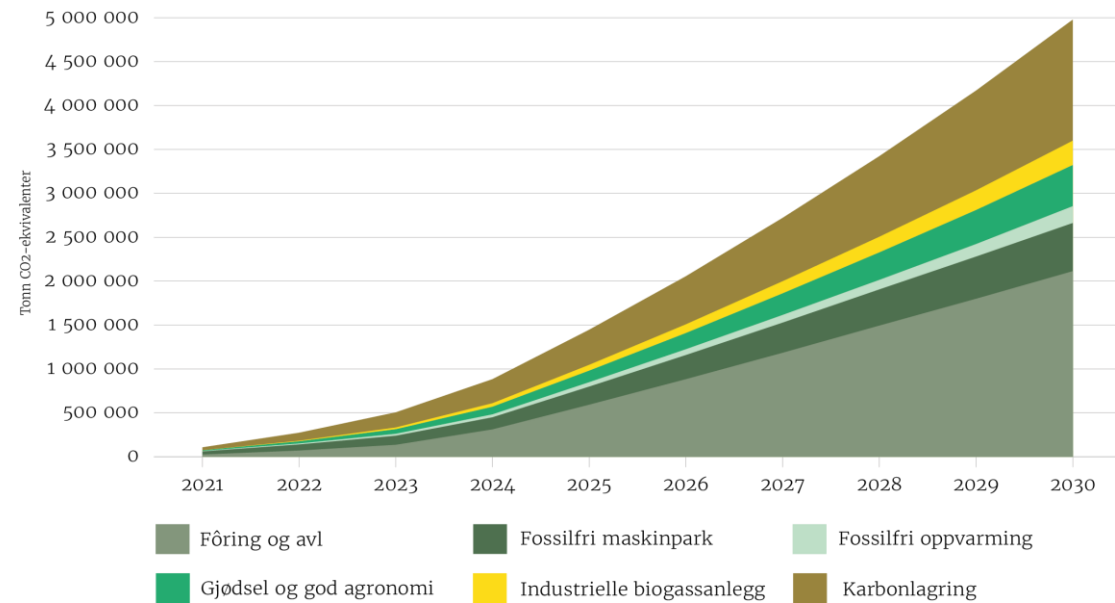
Klimaavtalen setter kursen

– veien til mål bestemmes av næringa

- *«Jordbruket står fritt til selv å bestemme hvilke tiltak de ønsker å gjennomføre»*
- *«Partene er innforstått med at det vil ta tid å fase inn en del tiltak, at det også vil ta tid før effekten av tiltaket kan synliggjøres i utslippsregnskapet, og at resultatene derfor kan komme sent i avtaleperioden.»*
- *«Dersom en av partene mener framdriften i avtalen ikke er som forutsatt, kan det kalles inn til reforhandlinger.»*

LANDBRUKETS KLIMAPLAN

2021–2030

Åtte satsingsområder

1. Utrulling av klimakalkulatoren
2. Bedre fôring, dyrehelse og avl
3. Fossilfri maskinpark
4. Fossilfri oppvarming
5. Bedre bruk av gjødsla og god agronomi
6. Bruk av husdyrgjødsla til industrielle biogassanlegg
7. Jorda som karbonlager
8. Ny klimateknologi revolusjonerer landbruket

#2 Bedre fôring, dyrehelse og avl

Bedre grovfôrkvalitet gir lavere utslipp fra metan i vomma

- Mulighet for lavere kraftfôrandel og økt norskandel i fôr
- Væravhengig og store regionale variasjoner
- Krever forbedring av utslippsregnskapet
- L-direktoratet utreder tilskuddsmuligheter som stimulerer til kvalitet

Tilsetningsstoff i fôr

- Mange pågående FoU-prosjekter
- Planen forutsetter 10 prosent effekt fra 2024

Breie avlsmål for friskere dyr og lavere klimaavtrykk

- Klimaplanen tar inn videreføring av dagens avlsmål innen melkekyr og gris
- Friskere og mer fruktbare dyr er en viktig del av arbeidet

#3 og #4 Fossilfritt landbruk

Oppvarming i landbruket skal være fossilfri innen 2030

- Noe bruk av fossil energi i veksthus, kyllingfjøs, smågris, korntørke
- Mange løsninger tilgjengelig i markedet
- 2/3 av utslipp fra veksthus stammer fra gassrør i Rogaland – krav om innfasing av biogass?

Foto: NIBIO/Jon Schärer

Utfasing av fossilt i maskinparken

- Økt bruk av el i maskinparken - krever FoU for å monne
- Utskiftingstakt påvirker tempo på utslippskutt
- Dagens maskinpark kan bruke 100 prosent biodiesel – spørsmål om bærekraft, tilbud og pris
- Klimaplanen: 10 prosent innblanding av biodiesel av avansert kvalitet fra 2021

#5 Miljøvennlig bruk av gjødsla og god agronomi

Miljøvennlig gjødselspredning

- Tett dekke på gjødsellager, svin
- Bruk av stripespreder
- Større lagerkapasitet og bedre spredetidspunkt
- Tørr lagring av fjørfegjødsel

God agronomi

- God avling = god økonomi = lavt klimaavtrykk
- Godt drenerte jorder gir mindre dannelse av lystgass
- Ny teknologi gir økt presisjon – klimagevinst tilstede, men usikre tall
- Har vi godt nok virkemiddelapparat?

Behov for større verktøykasse

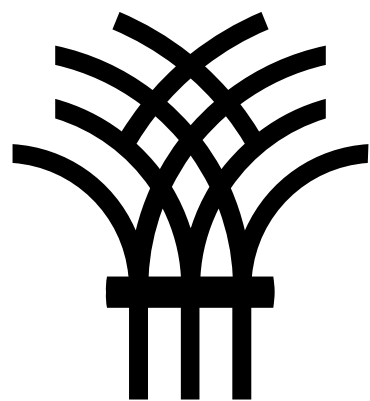
- Tydeligere klimaprofil i jordbruksavtalen
 - Regional og lokal oppfølging gjennom SMIL og RMP
- Ny avtaleperiode i ENOVA
 - Vi foreslår ny satsing teknologi for å redusere biogene utslipp og økt karbonlagring i jord på 1 mrd. over 10 år
- Egen tiltakspakke for utvikling av ny, grønn landbruksteknologi.
 - En kraftfull satsing fra lab til åker kan gjøre Norge til foregangsland
- Klimafondsordning
 - Bonden setter av egne midler og oppnår skattefordel ved utvalgte klimainvesteringer

Kommunenes rolle i landbrukets klimaomstilling

- Landbrukskontoret i en nøkkelrolle
 - SMIL-midlene bør få en enda viktigere klimarolle
 - Førstelinje på søknader om dreneringstilskudd og investeringstilskudd
 - Viktig koordinator – se prosjekter i sammenheng, fasilitere til samarbeid mellom bønder
 - Skape samlingsplasser – for eksempel arena for kunnskapsbygging mellom bønder og rådgivere
- Kommunen som eier og markedsutvikler for biogass
- Bidra til å gi bonden muskler til grønn omstilling – Husk hoveddelen av inntekta til bonden kommer fra markedet
- Arealplanlegging – jordvern

Takk for meg

Sammenligning av tiltak i Landbrukets klimaplan og i Klimakur 2030

Klimaløsning	Potensiell utslippsreduksjon i Landbrukets klimaplan (moderat scenario)	Potensiell utslippsreduksjon i Klimakur	Krever forbedring av utslippsregnskapet?
Bruk av fangvekster	220 000 tonn CO2-ekv	440 000 tonn CO2-ekv	Ja
Mer miljøvennlig gjødselspredning	201 000 tonn CO2-ekv.	330 000 tonn CO2-ekv.	
Drenering av jord	244 000 tonn CO2-ekv.	244 000 tonn CO2-ekv.	Ja
Husdyrgjødsel til biogass	300 000 tonn CO2-ekv.	280 000 - 300 000 tonn CO2-ekv.	Delvis (ny metodikk under implementering)
Biokull	830 000 tonn CO2-ekv.	830 000 tonn CO2-ekv.	Ja
Forbud mot nydyrking av myr	330 000 tonn CO2-ekv.	500 000 tonn CO2-ekv.	
Tilsetningsstoff i fôr	1,2 mill tonn CO2-ekv.	Tiltaket omtalt men potensial for klimagasskutt er ikke tallfestet	Ja
Bedre grovfôr kvalitet	400 000 tonn CO2-ekv.	Tiltaket omtalt men potensial for klimagasskutt er ikke tallfestet	Ja
Fossilfri maskinpark	550 000 tonn CO2-ekv.	Ingen egen tallfesting for landbrukets maskinpark, men deler ambisjonsnivå på elektrifisering og biodrivstoff	
Fossilfri oppvarming	190 000 tonn CO2-ekv.	Ingen egen tallfesting for fossil oppvarming i landbruket	
Avl og dyrehelse	550 000 tonn CO2-ekv.	Tiltaket omtalt men potensial for klimagasskutt er ikke tallfestet	
Matsvinn	Bondelaget støtter mål om halvering av matsvinn, men tiltaket skjer i all hovedsak i andre ledd av verdikjeden og omfattes derfor ikke av Landbrukets klimaplan	1,5 mill tonn CO2-ekv.	
Redusert kjøttproduksjon i Norge	Bondelaget støtter ikke dette forslaget	2,9 mill tonn CO2-ekv.	